

Ansgar Solheim

Kontakt saksbehandlar

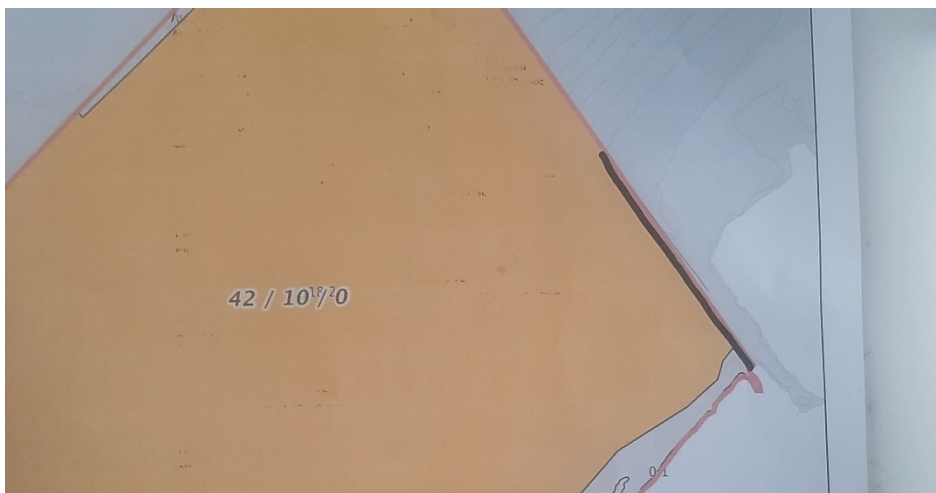
Endre Grüner Ofstad, 51568896

Svar på søknad om grøft, Orrevatnet naturreservat, Klepp kommune 42/10

Statsforvaltaren i Rogaland gjev avslag på søknad om etablering av open grøft på gnr./bnr. 42/10 i Klepp kommune, med heimel i verneforskrifta § 1, da ei grøft er vurdert til å ha negative konsekvensar for verneføremål og verneverdiar.

Bakgrunn

Anita og Ansgar Solheim søker om løyve til å grave ei open grøft ut i Orrevatnet naturreservat. Med ei open grøft langs skifte til 42/1, sjå figur 1, vil trykket frå Orrevatnet minke og det vil bli ei betre drenering av området kor det er problem med vannmetta jordbruksjord.

Figur 1. Plassering av omsøkt grøft.

Rettsleg utgangspunkt

Tiltaket inneber etablering av ei grøft som skal munne ut i Orrevatnet naturreservat kor

Statsforvaltaren (tidlegare Fylkesmannen) er forvaltningsstyresmakt. Verneformålet for Orrevatnet naturreservat er «å bevare et internasjonal viktig våtmarksområde med naturlig tilhørende vegetasjon og dyreliv. Området har et spesielt rikt og interessant plante- og dyreliv. Reservatet har viktige funksjoner for fuglelivet hele året. Foruten de store ornitologiske verneverdiene finnes det interessante floristiske element, som blant annet plantene soleiegro, bustsivaks og mjukt havfruegras.»¹.

I kap IV-pkt 1-4 heiter det at

- «1. All vegetasjon i vann og på land er fredet mot skade og ødeleggelse. Nye plantearter må ikkje innføres.
2. Dyrelivet, herunder hi, reir og egg, er fredet mot skade, ødeleggelse og forstyrrelse(...).
3. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre de naturgitte forhold, (...) bygging av veger, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, ny utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling og bruk av kjemiske plantevernmidler.»
4. Motorisert ferdsel til lands og til vanns, samt lavtflyging under 300 m er forbudt. (...)»

Forskrifta kapitel kap. VI seier at «Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til: (...)

2. Etablering av nye grøfter for drenering av tilgrensende arealer.
5. Motorisert ferdsel i forbindelse med tiltak under kap. V punkt 4, 5 og 7.»

Omsøkt tiltak i naturreservatet krev dispensasjon etter verneforskrifta for å kunne gjennomførast. Anna lovverk knytt til vassdrag og kantsone mot vatn gjelder parallelt med verneforskrifta i dette tilfelle, så som Forskrift for fysiske tiltak i vassdrag², vassressurslova § 11 og vassforskrifta³. Desse sikrar at tiltak ikkje skal forringe leveforholda for ferskvatnsorganismar og vasskvaliteten. I dette høve vil naturverdiane og behandlingsmåten knytt til fysiske tiltak i vassdrag bli sikra gjennom handsaming etter verneforskrifta. Statsforvaltaren vil difor vurdere søknaden etter dispensasjon frå verneforskrifta parallelt med fysiske tiltak i vassdrag, jf. nml § 48 tredje ledd «Trenger et tiltak tillatelse både etter verneforskriften og etter annet lovverk, kan tiltakshaver velge å søke om tillatelse parallelt. Vedtak skal i slike tilfeller først fattes etter verneforskriften, dersom ikke annet følger av verneforskriften eller forvaltningsmyndighetens samtykke.»

På generelt grunnlag skal alle tiltak i vassdrag planleggast og utformast slik at dei er til minst mogleg skade og ulempe for allmenne og private interesser, jf. vassressurslova § 5 om forvaltaransvar og aktsemdplikt. Samtidig gjeld naturmangfaldlova § 6, om generell aktsemdplikt. Vidare skal alle offentlege avgjerder som gjeld natur vurderast etter naturmangfaldlova §§ 8-12, jf. lovens § 7.

Statsforvaltaren sin vurdering

§ 8 – Kunnskapsgrunnlaget

Orrevatnet har eit kalkinnhold på 20 mg/L, og med registreringar av planter som blanktjønnaks (*Potamogeton lucens*, sterkt true EN) og raudlista kransalgar som stinkkrans (*Chara vulgaris*, sårbar VU) og bustkrans (*Chara aspera*, nær trua). Dette medfører at Orrevatnet kan bli rekna som ein kalksjø (dog ikkje som ein utvalt naturtype, jf. forskrift om utvalgte naturtypar). Kransalgar er særskilt utsett for reduksjon av lysforhold, noko som ofte forverrast ved auke i partikkelavrenning knytt til landbruksgrøfter⁴. Mjukt havfruegrass (*Najas flexilis*, sterkt trua) førekjem også. Mjukt havfruegras er

¹ <https://lovdata.no/dokument/LF/forskrift/1996-12-20-1278>

² <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2004-11-15-1468>

³ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-12-15-1446>

⁴ Direktoratet for naturforvaltning 2011. *Handlingsplan for kalksjøer* DN-Rapport 6

ein freda art, som er utsett for eutrofiering⁵ og som difor også truleg vil lide negative konsekvensar av fleire avlaup.

Orrevatnet er kartlagt som ein 'rik kulturlandskapssjø' av 'svært viktig' verdi. Dette medfører at Orrevatnet, utover å være verna, har en stor forvaltningsverdi. Orrevatnet har blant landets rikaste fugleverdiar⁶, noko som også ligg til grunn for området RAMSAR-status. Orrevatnet har stor verdi for fugleliv året rundt, både i hekkeperioden, vår- og haustmigrasjon og overvintring. Dette synast også ved at det i umiddelbar nærhet til tiltaksområdet er registrert fleire raudlista og trua artar gjennom heile året (Artskart, Artsdatabanken) slik som vipe (*Vanellus vanellus*, kritisk truet), svarthalespove (*Limosa limosa*), horndykker (*Podiceps auritus*, sårbar) og storspove (*Numenius arquata*, sterkt truet). Tiltak vurderast til negativt med omsyn til forstyrringa og skaden vedlikehald av grøftene har på naturmangfaldet.

Med omsyn til vasskvalitet, har Orrevatnet ein 'dårleg' økologisk tilstand⁷. Den økologiske tilstanden er vurdert på bakgrunn av fleire delindeksar, kor fleire er på grensa til 'svært dårleg' tilstand. Dagens økologiske tilstand skyldast i stor grad avrenning frå landbruk. Tiltaka vil kunne forverre tilstanden gjennom å auke talet på grøfter og utlaupspunkt⁸. Vidare belastning vil difor kunne før til ei forverring i tilstanden.

§ 9 – Føre-var-prinsippet

Det er noko usikkerheit knytte omfanget av den samla belastninga og aukt overflateavrenning utover at den vil auke, noko som talar for vektlegging av naturverdiar.

§ 10 – Økosystemtilnærming og samla belastning

Dette må vurderast i lys av forventa auke i nedbør, på vinteren ventar ein 20 % auke i nedbør, jf. Klimaprofil Rogaland⁹. Vidare vil nedbøren som kjem vere meir ekstrem, noko som auke risikoen for avrenning til vassdrag uavhengig av tiltaket.

Vidare vil eit løyve for nytt grøfteutlaup, utan særskilde høve, skape eit uheldig presedens med omsyn til verneverdiar, og vassdragsverdiar (jf. vassforskrifta § 12). Eit løyve kan difor bidra til ein gradvis forringing av verneverdiane.

§ 11 – Kostnadene ved miljøforringing skal bærast av tiltakshavar og § 12 – miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetodar

Kjem ikkje til nytte.

Konklusjon

Tiltaket er vurdert til å vere negativ for verneformål (til dømes mjukt havfruegras og kransalgar) og negativt for verneverdiane, gjennom auka forstyrring av fuglelivet. Me gjev difor avslag på søknaden.

⁵ Mjelde mf. 2012 *Faggrunnlag for mykt havfruegras Najas flexilis* (utkast)

⁶ <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00009156>

⁷ <https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/028-1551-L>

⁸ Gramlich mfl. 2018 *Effects of artificial land drainage on hydrology, nutrient and pesticide fluxes from agricultural fields – A review* Agriculture, Ecosystems & Environment (266)

⁹ <https://klimaservicesenter.no/faces/desktop/article.xhtml?uri=klimaservicesenteret/klimaprofiler>

Klagerett

Ei eventuell klaga på vedtaket kan sendast innan tre veker frå brevet er mottatt, jf. forvaltningslova §§ 28-29. Eventuell klage skal stilast til Miljødirektoratet og sendast via Statsforvaltaren i Rogaland.

Med helsing

Marit Sundsvik Bendixen
fylkesmiljøvernssjef

Endre Grüner Ofstad
rådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statens naturoppsyn -
Miljødirektoratet
Miljødirektoratet
Klepp kommune

Postboks 5672 Sluppen 7485 TRONDHEIM

Postboks 5672 Sluppen 7485 TRONDHEIM

Postboks 25 4358 Kleppe